

1973 JUN 14

Pestmegyei Hírlap

381-63

2hh

1973. JÚNIUS 14., CSÜTÖRTÖK

PEST
MEGYEI

Mit tesz Pest megye a budapestiek asztalára?

Köztudott, milyen nagy szerep jut Pest megyének Budapest zöldség-, gyümölcscellásában. Jelentős mennyiségű terményt visznek fel a környék kisártermelői, a fővárosban értékesítésre kerülő zöldség, gyümölcs nagyobb részét azonban a tsz-ektől, állami gazdaságtól átveve a ZÖLDÉRT hozza forgalomba. 1970-ben az országban forgalmazott burgonya 19 százalékát, a zöldség 11 és a gyümölcs 9 százalékát e vállalat értékesítette. Nem lehet tehát közömbös a vállalat szempontjából sem a piaci, sem a termesztési háttér ismerete, melynek birtokában befolyásolni lehet a gazdaságok munkáját. Ezért készített a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem piackutató és piacszervezési tanszéke tanulmányt a ZÖLDÉRT piacszervező tevékenységének termelési, beszerzési háttéréről. A vizsgálatból csupán a legérdekesebb, Pest megyével kapcsolatos témákat ragadjuk ki, hogy a szövetkezetek, állami gazdaságok számára ismertessük a ZÖLDÉRT-tel kiépíthető kooperáció előnyeit.

BURGONYA

Hazánkban az egy főre jutó burgonyafogyasztás a felszabadulás előtti 130 kilogrammról a hatvanas évek végére 80 kilogrammra esett vissza, ami elsősorban a táplálkozási szokások megváltozásának a következménye, de szerepe volt benne megfelelő vetőgumó időszakos hiányának és az ellátási gondoknak is. A burgonya vetésterülete összezsugorodott, a felszabadulás előtti időszakhoz képest 1970-re 52 százalékkal csökkent, s ezt a termésátlagok növekedése — a szűkülő fogyasztáshoz képest — sem egyenlítette ki. Az alacsony (a világtátlagtól mintegy 40, a fejlett burgonyatermesztő országok átlagától pedig több mint 60 százalékkal elmaradó) több éves átlaghozamok nagyon eltérőek, ezért a burgonyatermesztés csak azokban a gazdaságokban jövedelmező, amelyekben a termésátlagok jelentősen meghaladják az országos szintet. A MÉM számításai szerint a burgonyatermesztés holdankénti 70 mázsa alatt veszte-

séges, a 70—80 mázsa termés jövedelmező, 100 mázsa fölött viszont egyike a legjövedelmezőbb szántóföldi növényeknek. A burgonya vetésterülete erősen csökkent a nagyüzemi gazdaságokban, míg ugyanis 1963-ban 187,7 ezer, addig 1970-ben csupán 85,4 ezer hektáron tartottak burgonyát. A vetésterület csökkenése vonatkozik a hagyományos burgonyatermesztő megyékre, közöttük Pest megyére is, ahol viszont nőtt a terméshozam, s ez jórészt annak tudható be, hogy a gazdaságok a jobb minőségű talajokra koncentrálták a termesztést. A burgonyatermesztésben Pest megyében a legmagasabb a nagyüzemek részaránya, az átlagtermés is itt emelkedik a legdinamikusabban, s kedvezők a közlekedési és szállítási kapcsolatok. A gazdaságok törekednek is a helyzeti előnyök kiaknázására, különösen az újbungonya piacán, hiszen a termék 35—40 százalékát mi adjuk a fővárosnak.

Alapos elemzések után a tanulmány javasolja, hogy a burgonyatermesztés gazdaságosságának fokozására úgynevezett burgonyatermelő bázisgazdaságokat létesítsenek. Ez nemcsak a ZÖLDÉRT érdeke: a kooperáció megkönnyíti a tárolást, feldolgozást, csomagolást, szállítást is. Negyven-ötven ilyen bázisgazdaság képes lenne kielégíteni a főváros növekvő igényeit.

ZÖLDSÉG

1966-ban volt a legnagyobb zöldségtermelő kedv hazánkban. Akkor csaknem 130 ezer hektáron termesztettek zöldséget, 1972-ig azonban 105, 1975-re pedig a tervinformációk szerint már csak 98 ezer hektáron vetik. A lakosság friss zöldségigényének a szövetkezeti kereskedelem csak 75—80 százalékát tudja kielégíteni, a ZÖLDÉRT frisszöldség-forgalma is csökkent. Az utóbbi években a tartósítóipar nyersanyagszükségletének csak 60—80 százalékát tudja kielégíteni. Ennek az az oka, hogy komplex gépek nélkül a gazdaságok nem szívesen foglalkoznak e sok, fárasztó munkát igénylő terménnyel. S bár már gyártják a zöldbab-, a

paradicsom- és az uborkabetakarító gépeket, elterjedésüket akadályozza az egyszerre érő fajták hiánya.

A fontosabb zöldségnövények közül a fejes káposzta termőterülete koncentráltabb a főváros köré. Innen és Bács-Kiskun megye északi részéből származik a Budapesti értékesített fejes káposzta 50 százaléka. Megyénkben a termésátlagok rendszeresen a legmagasabbak közé tartoznak és a tekintélyes területnövekedés mellett is emelkedő irányzatúak. A káposztatermesztésben az üzemek részaránya elmarad az országos 63,5 százaléktól, nálunk csupán 52,9 százalék, ennek ellenére a Pest-környéki tsz-ekből származik a megyében felvásárolt fejes káposzta háromnegyedrésze. Gazdaságaink kiemelkedő szerepet játszanak a fejes káposzta tárolásában (az országosan tárolt mennyiségnek 20—25 százalékát adják), s élen járnak a feldolgozásban is, 1969-ben például 254 vagonnit dolgoztak fel, 91 vagonnal többet, mint a ZÖLDÉRT.

A paradicsom vetésterülete országosan gyors ütemben emelkedik, Pest megyében azonban csökken a paradicsommal beültetett táblák részaránya. A főváros felvásárlási közege tehát bővül. Ez nem előnyös, hiszen a hamar romló, nagy tömegű paradicsomnál növekszik a szállítási költség, éppen akkor, amikor az az árakban a legnehezebben realizálható. Célzerű tehát paradicsomtermesztő bázisgazdaságokat kiépíteni a főváros közelében, például Dunavecse környékén.

A kedvező minőségi változások, a javuló termésátlagok és a szakosított termesztés következtében várható, hogy az uborkatermesztés jövedelmezősége ismét emelkedik, ami a vetésterület növelését is ösztönzi. Erre leginkább Pest megyében lehet számítani — alapítja meg a tanulmány —, ugyanis mind a korai, mind a konzervipari célokra alkalmas uborkafajták termesztésére alkalmasak a talajadottságok.

A zöldborsótermesztés vezető közegei Békés, Baranya és Pest megyékben alakultak ki. A dinamikus fejlődő termelés növekvő hányadát azonban a konzerv- és hűtőipar vásárolja meg, friss áruként mind kevesebb borsó jut a fővárosi piacokra, s ami jut is, rövid időszakban kapható.

GYÜMÖLCS

A gyümölcs-termesztés mezőgazdaságunk leggyorsabban fejlődő ágazata, 1960 és 1970 között a változatlan áron számított bruttó termelési érték megkétszereződött, s termőterülete meghaladta a 170 ezer hektárt. A kajszi és az őszi-barack termesztésénél kedvező, hogy a fővárosközeli, nagy mennyiségű termeszítő megyékben az üzemi koncentráció jelentősen meghaladja az országos szintet. Pest megyében például 40 százalék. A körte és az őszi-barack-termesztés is jelentősen emelkedik a következő években.

Czibor Valéria